

**Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2020:37)
(A2020/01495/A)**

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag till en ny lag om arbetslöshetsförsäkring och en ny förordning. Uppdraget har varit att utforma ett förslag som grundas på inkomst och som leder till att fler kvalificerar sig för arbetslöshetsersättning (dir. 2018:8), vilket kompletterades med uppdraget att föreslå hur arbetslöshetsersättningen kan trappas ner i takt med arbetslöshetens längd (dir. 2019:34). Det sistnämnda uppdraget motiveras med att arbetslöshetsförsäkringen ska reformeras i linje med en flexicuritymodell. Flexicurity är en term som använts både inom EU-rätten och som en beskrivning av den klassiska, danska arbetsmarknadsmodellen. I båda fallen förutsätts att systemen för omställning och arbetslöshetsersättning är robusta. Med tanke på att taket för ersättningen i den svenska arbetslöshetsförsäkringen är lågt och enligt förslaget till förordning även fortsättningsvis är tänkt att ligga långt under den svenska medellönen (10 § i förslaget till förordning om arbetslöshetsförsäkring) kan det ifrågasättas om uppdraget att föreslå en tydlig nedtrappning i takt med arbetslöshetens längd är motiverat. Förslaget skulle vara mer motiverat om det i försäkringen fanns en starkare koppling mellan inkomsten och själva ersättningen.

Det är klart från uppdraget att arbetslöshetsförsäkringen även fortsättningsvis ska vara en omställningsförsäkring, vilket enligt förslaget även tydligt ska framgå av lagens 2 kap. 1 §. Det ska alltså röra sig om ekonomiskt stöd mellan arbeten. Enligt 3 kap. 4 § har en företagare inte rätt till arbetslöshetsersättning. Lösningen skiljer sig från nu gällande lagstiftning men resultatet blir detsamma eftersom det som nu är definitionen för en arbetslös företagare enligt förslaget är detsamma som en person som inte längre är företagare. Den bakomliggande tanken är att undvika att arbetslöshetsersättningen subventionerar företag som inte är lönsamma genom att fungera som en inkomstutfyllnad för företagaren. Precis som i nu gällande ordning ska självständiga uppdragstagare omfattas av företagarbegreppet. Argumentet att arbetslöshetsförsäkringen inte ska subventionera företag som inte är lönsamma är ett gott argument, men det kan vara värt att lyfta att samtliga som betecknas som företagare eller

självständiga uppdragstagare inte i praktiken är självständiga på ett sådant sätt att de kan planera sin verksamhet eller är oberoende av sina uppdragstagare. De har heller inte ett informationsövertag över arbetslöshetskassorna. Detta är något som utredningen också uppmärksammar (s. 209 och s. 217) men som framhålls inte kunna lösas inom ramen för uppdraget.

Uppdraget i dir. 2018:18 var bland annat att göra försäkringsskyddet mer förutsägbart för kombinatörer och utjämna skillnader mellan egenföretagare, anställda, kombinatörer och uppdragstagare. Det kan dock ifrågasättas om en omställningsförsäkring kan fånga upp behoven hos vissa typer av kombinatörer och plattformarbetare då formen för deras arbetsprestationer kan variera mellan uppdragstagare (självständiga och osjälvständiga) och arbetstagare, samt att inkomsten varierar. Gränsdragningen mellan att vara arbetslös och ha arbete, det vill säga, att vara mellan arbeten blir alltså mer diffus. Det kan därför finnas ett behov av fortsatt utredning av situationen för de ovan nämnda grupperna på arbetsmarknaden.

I övrigt framstår de förslag till ny lag om arbetslöshetsförsäkring och till ny förordning om arbetslöshetsförsäkring som presenteras i utredningen som väl avvägda och fakultetsnämnden har inga andra synpunkter på förslaget.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av biträdande universitetslektor Caroline Johansson. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer